ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1958

Vyhlásené: 02.05.1958 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

19

Zákon

zo 16. apríla 1958,

ktorým sa mení a doplňuje Branný zákon č. 92/1949 Zb.

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Článok I

Branný zákon č. 92/1949 Zb. sa mení a doplňuje takto:

1. § 1 ods. 1 znie:

"(1) Na obranu slobody a nezávislosti Československej republiky, ako i na ochranu ľudovodemokratického zriadenia a výstavby socializmu buduje zvrchovaný československý ľud ozbrojené sily, spoločné Čechom, Slovákom a príslušníkom ostatných národností, ako súčasť ľudovodemokratického zriadenia a vykonáva ľudovú obranu vlasti, spočívajúcu na zásade, že Československá republika je pevne zabezpečená ľudovodemokratickým zriadením a spojeneckými zväzkami so Sväzom sovietskych socialistických republík a s ostatnými ľudovodemokratickými štátmi."

2. § 3 znie:

„Organizácia ozbrojených síl

(1) Útvary ozbrojených síl sa doplňujú bez rozdielu národnosti. Služobným jazykom je jazyk český a slovenský; v styku s mužstvom, ktoré nepozná služobný jazyk, možno použiť aj jeho materinský jazyk.

(2) Podrobnosti o právnych pomeroch príslušníkov ozbrojených síl plynúcich z ich príslušnosti k nim, najmä z nadriadenosti alebo podriadenosti voči iným ich príslušníkom, o spôsobe, akým sa vojenský výcvik a vojenská služba vôbec vykonávajú, ako aj o organizácii ozbrojených síl, upraví v medziach tohto zákona, prípadne v medziach vládnych nariadení vydaných na jeho vykonanie, vo svojej pôsobnosti Ministerstvo národnej obrany a Ministerstvo vnútra služobnými predpismi, pokiaľ táto úprava nenáleží prezidentovi republiky ako najvyššiemu veliteľovi ozbrojených síl.

(3) Počty vojska určí vláda na návrh ministra národnej obrany, predložený, pokiaľ ide o vojská Ministerstva vnútra, v dohode s ministrom vnútra.“

3. K § 5 sa pripojuje odsek 4 tohto znenia:

„(4) Osoby právoplatne odsúdené na stratu práva volebného sa nepovolávajú mimo doby trvania mimoriadnych opatrení na vojenskú činnú službu ani na odvod po dobu, na ktorú bola strata volebného práva vyslovená.“

4. § 8 znie:

„Zhodnotenie výkonu brannej povinnosti

(1) Predpokladom zastávania akýchkoľvek verejných funkcií je riadne plnenie všetkých povinností, ktoré dotyčnej osobe tento zákon ukladá.

(2) Tam, kde pre posúdenie platových, mzdových alebo akýchkoľvek iných nárokov plynúcich z pracovného pomeru rozhoduje doba strávená v dotyčnom zamestnaní alebo povolaní, započítava sa do tejto doby doba, po ktorú dotyčná osoba konala vojenskú činnú službu (§ 20 ods. 2), pričom osobitné predpisy určujú podrobnosti; nedotknuté zostávajú ustanovenia osobitných predpisov o započítavaní vojenskej činnej služby pre účely nemocenského poistenia zamestnancov, sociálneho zabezpečenia a platenej dovolenky na zotavenie.“

5. § 9 sa ruší.

6. § 10 ods. 2 znie:

„(2) Odvodná povinnosť obsahuje povinnosť ustanoviť sa na zápis a odvod (§ 15), prípadne na preskúšanie (§ 18) a podrobiť sa predpísanému konaniu, počítajúc do toho potrebné lekárske, prípadne i nemocničné vyšetrenie, ako i vyšetrenie zvláštnych osobných schopností a vlastností dotyčnej osoby (výberové vyšetrenie). Osoba, ktorá má odvodnú povinnosť, sa nazýva branec.“

7. § 11 ods. 1 znie:

„(1) Pravidelná odvodná povinnosť vzniká s výhradou ustanovenia odseku 4 mužom 1. januárom roku, v ktorom dovŕšia 18 rokov, ak nie sú už vojakmi na podklade mimoriadneho alebo dobrovoľného odvodu. Pravidelná odvodná povinnosť trvá, ak nejde o niektorý z prípadov uvedených v odseku 3 alebo 4 alebo o preskúšanie (§ 18), do konca odvodného konania, ktorému sa osoba tejto povinnosti podliehajúca podrobila v roku, v ktorom dovŕšila 20 rokov, ak nezanikla vydaním konečného odvodného rozhodnutia (§ 15 ods. 3) už skôr.“

8. § 15 znie:

„Zápis a odvody

(1) Zápis je úradné konanie, ktorého účelom je vziať brancov do vojenskej evidencie, zistiť predbežne ich spôsobilosť na vojenskú činnú službu a urobiť opatrenie na zlepšenie zdravotnej a inej spôsobilosti brancov pre výkon vojenskej činnej služby.

(2) Odvody sú pravidelné, mimoriadne alebo dobrovoľné. Účelom odvodu je rozhodnúť o povinnosti brancov na vojenskú činnú službu podľa zistenej telesnej a duševnej spôsobilosti brancov na túto službu. Rozhodnutie, že branec je povinný vojenskou činnou službou (odvedený), sa nazýva odvedením.

(3) Odvody vykonávajú okresné odvodné komisie. Odvodné rozhodnutie robí zástupca vojenskej správy. Dobrovoľné odvody môžu vykonávať aj vojenské odvodné komisie. Proti odvodnému rozhodnutiu, že branec je alebo nie je odvedený (konečné odvodné rozhodnutie) alebo že sa má ustanoviť na odvod v nasledujúcom roku (odvod odročený), niet opravného prostriedku. Odvod možno odročiť zo zdravotných alebo iných dôvodov na jeden rok, najdlhšie však na dobu troch rokov. Po tejto dobe rozhodne komisia s konečnou platnosťou o schopnosti alebo neschopnosti branca na vojenskú činnú službu. Brancom, ktorým bol odročený odvod zo zdravotných dôvodov, poskytuje sa bezodplatná liečebná starostlivosť v zdravotníckych zariadeniach štátnej zdravotníckej správy.

(4) Vláda určí nariadením, ako sa zriaďujú okresné a krajské odvodné komisie, ako sú zložené a ako sa zápis a odvody vykonávajú, a upraví ním odvodné konanie.“

9. § 16 ods. 2 znie:

„(2) Pravidelné odvody sa konajú ako hlavné alebo dodatočné. Hlavné odvody sa konajú každoročne spravidla v mesiacoch september a október, ak neustanoví Ministerstvo národnej obrany inak. Dodatočné odvody sa konajú podľa potreby.“

10. § 16 ods. 3 sa ruší.

11. § 18 ods. 1, 3 a 4 znie:

„(1) Ak je odôvodnená domnienka, že konečné odvodné rozhodnutie, podľa ktorého branec nebol odvedený, je nesprávne, preskúša ho krajská odvodná komisia.

(3) Vláda stanoví nariadením, kto preskúšanie nariaďuje a za akých podmienok a akým spôsobom sa preskúšanie vykonáva.

(4) Proti rozhodnutiu krajskej odvodnej komisie niet opravného prostriedku."

12. § 19 ods. 1 a 3 znie:

„(1) Ak je vzdialenosť odvodného miesta od miesta brancovho pobytu väčšia než 6 km, uhradzuje štát výdavky za jeho prepravu na zápis, odvod a späť. Brancovi sa uhradzuje pri použití verejných hromadných dopravných prostriedkov cestovné v najnižšej triede.

(3) Vláda určí nariadením, akým spôsobom sa uhradzujú výdavky spojené s plnením odvodnej povinnosti."

13. § 23 znie:

„Vylúčenie z vojska

Z vojska sa vylúčia osoby, u ktorých to určí súd právoplatným rozsudkom. Týmto osobám nemožno povoliť dobrovoľný vstup do vojska."

14. § 25 ods. 3 znie:

„(3) Vojakmi vo výslužbe sa stávajú vojaci z povolania,

a) ktorí boli prepustení z vojenskej činnej služby po dovŕšení 60 rokov,

b) ktorí boli preložení do zálohy a berú dôchodok podľa predpisov o sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl, po dovŕšení 60 rokov,

c) ktorí boli prepustení z vojenskej činnej služby zo zdravotných dôvodov pre trvalú neschopnosť na vojenskú činnú službu.

Služobná povinnosť vojakov vo výslužbe trvá, dokiaľ neboli prepustení z vojska. Vláda určí nariadením, kedy môžu byť na prechodnú dobu povolaní do činnej služby."

15. § 25 ods. 4 sa ruší.

16. § 26 znie:

„Služobná povinnosť príslušníkov Štátnej bezpečnosti a Verejnej bezpečnosti

(1) Príslušníci Štátnej bezpečnosti a Verejnej bezpečnosti, ktorí vykonali základnú službu, sú po dobu činnej služby v týchto sboroch oslobodení od služobnej povinnosti, ktorou by inak boli povinní.

(2) Osoby prepustené z činnej služby v týchto sboroch majú služobnú povinnosť ako vojaci v zálohe toho istého ročníka narodenia. Vláda určí nariadením a v medziach tohto nariadenia Ministerstvo národnej obrany služobným predpisom, za akých podmienok možno týmto osobám upraviť vojenskú hodnosť so zreteľom na hodnosť dosiahnutú v týchto sboroch."

17. § 29 znie:

„Určenie na náhradnú službu zo zákona

Na náhradnú službu sa určia osoby, ktoré bez vlastnej viny boli odvedené po 31. decembri roku, v ktorom dovŕšili 30 rokov, alebo bez vlastnej viny nenastúpili základnú službu do 31. decembra roku, v ktorom dovŕšili 30 rokov."

18. § 30 ods. 3 znie:

„(3) O žiadostiach za určenie na náhradnú službu rozhodujú krajské odvodné komisie; proti ich rozhodnutiu niet opravného prostriedku. Konanie o žiadostiach za určenie na náhradnú službu upraví vláda nariadením."

19. K § 31 sa pripojuje odsek 3 tohto znenia:

„(3) Ak nie sú splnené podmienky § 30 ods. 1, možno odvedencov určiť na náhradnú službu len so súhlasom vlády."

20. § 34 ods. 1 znie:

„(1) Odvedencom, ktorí sa pripravujú na určité povolanie, možno na ich žiadosť povoliť odklad základnej (náhradnej) služby, a to najdlhšie do určeného nástupného dňa v roku, v ktorom dovŕšia 22 rokov, výnimočne do určeného nástupného dňa v roku, v ktorom dovŕšia 24 rokov, a ak ide o študujúcich vysokých škôl, do ukončenia štúdia, najdlhšie však do 28 rokov. Obdobne možno povoliť odklad, najdlhšie však do nástupného dňa v roku, v ktorom žiadateľ dovŕšil 22 rokov, ak to vyžadujú iné dôvody hodné osobitného zreteľa."

21. § 35 znie:

„Odpustenie náhradnej služby

Osobám, ktoré bez vlastnej viny do 31. decembra roku, v ktorom dovŕšili 30 rokov, nenastúpili náhradnú službu, na ktorú boli určení na žiadosť alebo z úradnej moci, ako i osobám určeným na náhradnú službu zo zákona, môže Ministerstvo národnej obrany vykonanie náhradnej služby odpustiť."

22. § 38 ods. 2 znie:

„(2) Osoby, ktorým bola náhradná služba odpustená podľa ustanovenia § 35, zaradia sa do zálohy, a ak nastúpili už náhradnú službu, preložia sa do zálohy dňom, ktorý nasleduje po dni prepustenia z tejto služby."

23. § 39 ods. 4 znie:

„(4) Vojaci z povolania, ako i vojaci, ktorí konali ďalšiu službu (§ 37), sú po preložení do zálohy povinní vojenskými cvičeniami ako príslušníci toho istého ročníka narodenia."

24. § 41 znie:

„Druhy zvláštnej služby
Zvláštnou službou sa rozumie:

a) služba príslušníkov verejných ozbrojených sborov konaná v ozbrojených silách podľa tohto zákona (§ 46 ods. 2) alebo podľa osobitných zákonov,

b) služba konaná v ozbrojených silách podľa tohto zákona (§ 46 ods. 2) príslušníkmi verejných ochranných sborov a osobami podliehajúcimi brannej povinnosti, ktoré sa podrobujú brannej výchove."

25. § 44 sa ruší.

26. § 46 ods. 1 znie:

„(1) Ak dôjde k udalostiam ohrozujúcim zvýšenou mierou samostatnosť, celistvosť a jednotu štátu, ústavu a republikánsku štátnu formu a ľudovodemokratické zriadenie (doba zvýšeného ohrozenia štátu), môže prezident republiky nariadiť, aby boli povolaní do mimoriadnej služby na dobu nevyhnutnej potreby vojaci v zálohe, a to v počte nepresahujúcom počet vojakov v zálohe siedmich najmladších ročníkov narodenia."

27. § 48 ods. 2 a 3 sa ruší.

28. § 48 ods. 4 sa zaraďuje ako odsek 2 a znie:

„(2) Za brannej pohotovosti štátu sa konajú len mimoriadne a dobrovoľné odvody. Dobrovoľne môžu však v tejto dobe vstúpiť do vojska len osoby, ktoré v čase prihlášky neboli ešte povolané na mimoriadny odvod. Vojakom v zálohe a vo výslužbe, ktorí neboli povolaní do vojenskej činnej služby, môže vojenská správa na ich žiadosť povoliť dobrovoľné konanie mimoriadnej služby. Žiadosť za povolenie dobrovoľného konania mimoriadnej služby nemožno odvolať."

29. § 50 znie:

„Oslobodenie od mimoriadnej služby

(1) Od povinnosti nastúpiť mimoriadnu službu možno oslobodiť osoby, u ktorých je v dôležitom záujme ozbrojených síl alebo v inom dôležitom všeobecnom záujme potrebné, aby mohli ďalej vykonávať svoje zamestnanie. Vojaci v zálohe mladší ako 35 rokov môžu byť oslobodení len v prípadoch hodných osobitného zreteľa.

(2) Oslobodenie možno obmedziť na určitú dobu. Rozhodnutie, ktorým bolo povolené oslobodenie, možno zo služobných dôvodov zrušiť.

(3) Rozsah oslobodenia a jeho účinnosť určí v podrobnostiach vláda."

30. § 51 znie:

„Ohlasovacia povinnosť a vojenská evidencia

(1) Branci, vojaci mimo činnej služby a osoby, ktoré boli určené na osobné úkony pre potreby ozbrojených síl alebo pre zvláštnu službu a boli o tomto svojom určení upovedomení, sú povinní hlásiť skutočnosti dôležité pre vojenskú evidenciu. Vláda určí nariadením podrobnosti, najmä v akých lehotách, u ktorých orgánov a akým spôsobom sa ohlasovacia povinnosť plní.

(2) Vláda určí nariadením povinnosti výkonných orgánov miestnych národných výborov, iných orgánov a organizácií na vedenie vojenskej evidencie."

31. § 54 sa ruší.

32. § 76 znie:

„Kompetencia

(1) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy vydané podľa neho neustanovujú inak, sú na vydávanie rozhodnutí a opatrení podľa tohto zákona kompetentné v I. stolici okresné (mestské, obvodné) vojenské správy a výkonné orgány okresných (mestských, obvodných) národných výborov, v II. stolici krajské vojenské správy (mestské vojenské správy im na roveň postavené) a výkonné orgány krajských (ústredných) národných výborov. Sídla okresných (mestských, obvodných) vojenských správ a krajských vojenských správ a obvody ich pôsobnosti určí Ministerstvo národnej obrany. Pôsobnosť vojenských útvarov vo veciach vojakov v činnej službe upraví Ministerstvo národnej obrany a Ministerstvo vnútra služobnými predpismi.

(2) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy vydané podľa neho neustanovujú odchýlky od všeobecných predpisov o konaní vo veciach správnych, platia tieto predpisy.

(3) Súdy, prokuratúra a orgány štátnej správy sú v medziach svojej pôsobnosti povinné spolupôsobiť pri vykonávaní tohto zákona a predpisov vydaných podľa neho.

(4) Orgány Ministerstva vnútra sú v medziach svojej pôsobnosti povinné vyhovieť priamym dožiadaniam miestnych vojenských správ v prípadoch, keď je nebezpečenstvo v meškaní, najmä vo veciach týkajúcich sa zisťovania pobytu osôb, ktoré sa neustanovili na zápis alebo na odvod, vojakov mimo činnej služby, ktorí sa neprihlásili na pobyt, a vojakov, ktorí nenastúpili činnú službu."

33. § 78 sa ruší.

34. § 79 sa ruší.

35. § 85 znie:

„Tento zákon nadobúda účinnosť 1. októbrom 1949; vykonajú ho ministri národnej obrany a vnútra v dohode so zúčastnenými členmi vlády."

Článok II

1. V Brannom zákone sa nahradzujú slová

„československá branná moc" slovami „ozbrojené sily Československej republiky",

„branná moc" slovami „ozbrojené sily",

„vojenská osoba" slovom „vojak",

„Sbor národnej bezpečnosti“ slovami „Štátna bezpečnosť a Verejná bezpečnosť“,

„záložník“ slovami „vojak v zálohe“,

„ročník zálohy“ slovami „ročník narodenia“.

2. Ustanovenia Branného zákona o náhradnej zálohe, o náhradných záložníkoch a o vojakoch v zálohe s výslužným sa zrušujú.

3. Kde Branný zákon odkazuje na ustanovenia vojenského trestného zákona, rozumejú sa tým obdobné ustanovenia Trestného zákona č. 86/1950 Zb. v znení zákona č. 63/1956 Zb.

Článok III

Vojaci v činnej službe, ktorí v rokoch 1951 až 1956 boli na svoju žiadosť (so svojím súhlasom) vzdelaní a vycvičení pre službu vojakov z povolania, alebo ktorí boli na svoju žiadosť (so svojím súhlasom) zdokonalení alebo vycvičení vo zvláštnych odvetviach vojenskej služby, sú povinní ďalšou službou. Ich povinnosť na ďalšiu službu sa posudzuje podľa predpisov platných v deň začiatku účinnosti tohto zákona.

Článok IV

Zrušuje sa § 12 ods. 2 a 3 a § 13 ods. 2 zákona č. 286/1948 Zb. o národnej bezpečnosti.

Článok V

Opatrenia vykonané predo dňom začiatku účinnosti tohto zákona v zhode s ním sa považujú za vykonané podľa neho.

Článok VI

Minister národnej obrany sa splnomocňuje, aby v Zbierke zákonov vyhlásil úplné znenie Branného zákona č. 92/1949 Zb., ako vyplýva z neskorších predpisov.

Článok VII

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho ministri národnej obrany a vnútra v dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Generálplukovník Lomský v. r.

Barák v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.